

4

6- 686

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის
სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

თეონა ნიუარაძე

მეტაფორა მე-20 საუკუნის II ნახევრის
გერმანულენოვან მხატვრულ პროზაში
/მეტაფორულის კონიტიური კლასიფიკაცია/

სტუდობა: 10.02.04 - რომანულ-გერმანიკული ენათმეცნიერება

ფილოლოგის მეცნიერებათა კანდიდატის სამეცნიერო
სარისხის მოსაპოვებლად წარმოდგენილი დისერტაციის

ა მ ტ რ რ ე ვ ე რ ა ტ ი

თბილისი
2006

სადისერტაციო ნაშრომი შესრულებულია ივანე ჯავახიშვილის
სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
პუმანიტარული ფაკულტეტის რომანულ-გერმანიკული
ენათმეცნიერების კათედრაზე

სამეცნიერო ზელმძღვანელი: **მანანა პაიჭაძე**
ფილოლოგის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი (10.02.04)

ოფიციალური ოპონენტები: 1. **მაია ნათაძე**
ფილოლოგის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი (10.02.07)

2. **ნანა გოგოლაშვილი**
ფილოლოგის მეცნიერებათა
კანდიდატი, დოცენტი (10.02.04)

დისერტაციის დაცვა შედგება 2006 წლის 5 აპრილს 13:00
საათზე ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის არსებული P.10.07. N7 სადისერტაციო საბჭოს
სხდომაზე.

მისამართი: 0128, თბილისი, ი. ჭავჭავაძის გამზირი, №1. კორპ. I,
აუდიტორია №9.3.

დისერტაციის გაცნობა შესაძლებელია თსუ სამეცნიერო
ბიბლიოთეკაში
მისამართი: (0143 ქ. თბილისი, უნივერსიტეტის ქ. №2)

ავტორეფერატი დაიგზავნა 2006 წლის 2 მარტს.

სადისერტაციო საბჭოს
სწავლული მდგვარი,
ფილოლოგის მეცნიერებათა
დოქტორი, პროფესორი

ბიბლიოთეკა
თბილისის გვ. მედ-
გილის მუზეუმი
ინოსტრAN ისმის
იმ. ი. ჭავჭავაძის

სადისერტაციო ნაშრომის ზოგადი დახასიათება
შესავალი

მეტაფორა არაერთხელ ყოფილა მეცნიერთა კვლევის საგანი.
მეტაფორის საიდუმლოება იზიდავდა ფილოსოფოსებს, ფიქტო-
ლონგვისტებს, ლიტერატურათმცოდნებს. პრობლემისადმი ინტერესი
არ ქრება ასწლეულების მანძილზე, არისტოტელუს დროიდან დაწყე-
ბული თანამედროვე ეპოქამდე. მეტაფორისადმი ინტერესის იჩინს
მეცნიერების სხვადასხვა დარგი: ფიქტოლოგია, ფილოსოფია, ლოგიკა,
სტილისტიკა, სემიოტიკა, ჰერმენევტიკა და ა.შ. ის თანადათნობით
თავის უნივერსალურ, ყველან მყოფ ხასიათს ამჟღვნებს. ჩვენ ვე
დავუთანხმებით მოსაზრებას იმის შესახებ, რომ მეტაფორა საფუძვლი-
ანად არის გამოკვლეული, რამდენადაც იშლება მეტაფორის შესწავ-
ლის აზალი ასპექტები, ჩნდება აზალი თეორიები და შეხედულებები
ამ მრავალწახნაგორან მოვლენაზე.

მიუხედავად უამრავი გამოკვლევისა, რომელიც მეტაფორის
პრობლემატიკას ეძღვნება, მაინც არ არის ამწურული მისი გაშექე-
ბის ყველა შესაძლო ასკეტი. მეტაფორა უძველესი დროიდან წარმო-
ადგენდა საშუალებას ლექსიკურ ფონდში არსებული ხარვეზების შე-
საგებად, მეტყველების გასამიღრებლად. მეტაფორას სიტყვის სამკა-
ულად და მხოლოდ მხატვრული ენის კუთვნილებად თვლიდნენ. ახალმა თეორიებმა მეტაფორაზე ადრე არსებულ შეხედულებათა გა-
დატრიალება მოახდინა. ის ბოლო დროს განიხილება აზროვნებასთან,
შემეტებასთან კავშირში. მეტაფორის ზოგიერთი თეორია უარყოფს
მის მონაწილეობას ადამიანის კოგნიტიურ მოღვაწეობაში. სიამდგი-
ლეში მთელი ჩვენი ცნებითი სისტემა, რომლის ჩარჩოებშიც ჩვენ ვაზ-
როვნებთ და ვორქებებთ, თავისი არსით მეტაფორულია. ცნებები მარ-
თავენ ადამიანთა ყოველდღიურ მოღვაწეობას, აწესრიგებენ ჩვენ მიერ
აღქმულ რეალობასა და ხალხთან კონტაქტებს. (ლაკიფ, ჯონსონ
1990; 387) სწორედ მეტაფორის კვლევა აზროვნებასთან კავშირში
განაპირობებს მოცემული კვლევის აქტუალობას.

ჩვენი კვლევის საგანს წარმოადგნს მეტაფორული გამონათქვა-
მების ინტერპრეტაცია კოგნიტიური ლინგვისტიკის პოზიციიდან.

ნაშრომის მეცნიერული სიახლე იმაში მდგომარეობს, რომ ჩვენ
შევეცადეთ გვერდის მეტაფორების კოგნიტიური ანალიზი მე-20
საუკუნის II ხანების გერმანულენოვანი პროზის მასალაზე დაყრდნო-